

Basel II - Pilar 3

Offentliggjøring av sentral risikoinformasjon 2014

Norwegian Finans Holding ASA

Bank Norwegian AS

INNHold

1. KAPITALDEKNINGSREGLER.....	2
1.1 Gjeldende kapitaldekningsregler	2
1.2 Pilar 1 – Minimumskrav til ansvarlig kapital.....	2
1.3 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging.....	2
1.4 Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon.....	2
1.5 Basel III (CRD IV) – nytt regelverk.....	3
2. KONSOLIDERING	3
3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO	3
3.1 Formål.	3
3.2 Risikogrupper (definisjoner):.....	3
3.3 Elementer i bankens risikostyring.	4
3.3.1 Ansvarsforhold og organisering	4
3.3.2 Retningslinjer og rutiner for styring og kontroll av risiko	5
3.3.3 Strategisk planlegging og kapitalplanlegging.....	5
3.3.4 Rapportering og oppfølging.....	5
3.3.5 Beredskapsplaner	5
4. BEREGNING AV KAPITALDEKNING	5
4.1 Ansvarlig kapital	5
4.1.1 Oppsummering av kapitalkrav	5
4.2 Norwegian Finans Holding konsern	6
4.2.1 Ansvarlig kapital.....	6
4.2.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning.....	6
4.2.3 Kapital- og bufferkrav	6
4.3 Norwegian Finans Holding ASA	7
4.3.1 Ansvarlig kapital.....	7
4.3.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning.....	7
4.3.3 Kapital- og bufferkrav	7
4.4 Bank Norwegian AS	7
4.4.1 Ansvarlig kapital.....	7
4.4.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning.....	8
4.4.3 Kapital- og bufferkrav	8
4.5 Kredittrisiko	8
4.5.1 Styring og kontroll.....	9
4.5.2 Risikoinformasjon	9
4.6 Markedsrisiko.....	11
4.6.1 Styring og kontroll.....	11
4.6.2 Risikoinformasjon	11
4.7 Operasjonell risiko.....	12
4.7.1 Styring og kontroll.....	12
4.7.2 Risikoinformasjon	12
5. VURDERING AV KAPITALBEHOV – PILAR 2.....	12
5.1 Oppsummering.....	12
5.2 Kredittrisiko	13
5.3 Likviditetsrisiko.....	13
5.4 Renterisiko	14
5.5 Markedsrisiko.....	14
5.6 Operasjonell risiko.....	14
5.7 Forretningsmessig og strategisk risiko	14
6. SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV.....	15

1. KAPITALDEKNINGSREGLER

1.1 Gjeldende kapitaldekningsregler

EUs direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket (Basel II) bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger fra Bank for International Settlements (BIS). Formålet med kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle markedet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Figuren under viser innholdet i kapitaldekningsregelverket.

1.2 Pilar 1 – Minimumskrav til ansvarlig kapital.

Regelverket innebærer et kapitalkrav på 8 %, i tillegg til et kapitalkrav for kredittisiko er det et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko og markedsrisiko. Bankene har ulike metoder de kan velge mellom for å beregne kapitalkravet; standardmetode og interne målemetoder. Under standardmetoden er kapitalkravet basert på en sjablongmetode, mens under interne målemetoder er kapitalkravet basert på bankens interne risikovurderinger. Bank Norwegian baserer beregning av kapitalkravet på standardmetoden.

1.3 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging.

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. Bankene skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal gjennomgå og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehov og strategier. I tillegg skal tilsynsmyndighetene overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynet må iverksette passende tilsynsmessige tiltak om det ikke er tilfreds med resultatet av denne prosessen.

1.4 Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon.

Formålet med Pilar 3 er å supplere minimumskravene i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet,

herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når bankene i større grad benytter egne systemer og metoder for å beregne kapitalkravet. Informasjonskravene fører til at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikokontrollen er oppbygd og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponeringer, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder bankene benytter i Pilar 1. Foreliggende dokument er ment å dekke disse kravene.

1.5 Basel III (CRD IV) – nytt regelverk

Baselkomitéens standarder for kapital- og likviditetsstyring ("Basel III") gjøres gjeldende for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i EØS-området gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv ("CRD IV").

Disse nye kapital- og likviditetsstandardene innebærer en ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning på henholdsvis minimum 10 %, 11,5 % og 13,5 %. Inkludert i dette kravet er en systemrisikobuffer som økte fra 2 % til 3 % fra 1. juli 2014. Videre innføres et motsyklisk kapitalelement som vil variere mellom 0 – 2,5 %. Finansdepartementet konkluderte i desember 2013 med at den motsykliske kapitalbufferen settes i første omgang til 1 % fra 30. juni 2015. Nivået på den motsykliske kapitalbufferen besluttet av finansdepartementet kvartalsvis og en eventuell beslutning om å øke nivået skal normalt først tre i kraft minst 12 måneder etter fastsettelse.

Andre reguleringer som følger av CRD IV-regelverket er et krav til uvektet egenkapitalandel ("leverage ratio"), et kortsiktig likviditetskrav, liquidity coverage ratio (LCR) og et langsiktige likviditetskrav, net stable funding ratio (NSFR). LCR måler størrelsen på foretakets likvide aktiva i forhold til netto likviditetsbehov i en stressituasjon 30 dager fram i tid. NSFR måler forholdet mellom tilgjengelig og nødvendig stabil finansiering over en 1-årsperiode.

2. KONSOLIDERING

Bank Norwegian AS er et heleid datterselskap av Norwegian Finans Holding ASA. Det er ingen øvrig virksomhet i Norwegian Finans Holding. Det er lik konsolideringsmetode for regnskapsformål og kapitaldekningsformål.

Norwegian Finans Holding ASA, Bank Norwegian AS og Norwegian Finans Holding konsern skal til enhver tid ha en tilfredsstillende kapitaldekning.

Det foreligger ingen lovmessige hindringer for hurtig overføring av ansvarlig kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom morselskap og datterselskap.

3. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Formål.

Risiko- og kapitalstyringen i Bank Norwegian skal bidra til å oppnå bankens strategiske mål og samtidig sikre en solid finansiell stabilitet. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor den vedtatte forretningsstrategien.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Styret har fastsatt forretningsstrategi og retningslinjer for styring og kontroll av sentrale risikoer. Forretningsstrategien og retningslinjene for styring og kontroll av risikoer slår fast at banken i hovedsak skal sikre inntjeningen gjennom kreditteksponering i usikrede låneengasjementer i personkundesegmentet. Øvrige finansielle risikoer skal klart avgrenses innenfor internt fastsatte risikogrenser. Risikogrensene defineres i forhold bankens til enhver tid tilgjengelige bufferkapital og risikobærende evne.

3.2 Risikogrupper (definisjoner):

Bank Norwegian eksponeres for ulike typer risiko og de viktigste risikogrupperne er:

Kredittrisiko: tap som følge av bankkundernes manglende evne eller vilje til å gjøre opp sine forpliktelser.

Motpartsrisiko: tap som følge av kreditthendelser hos motparter forbundet med bankens verdipapirforvaltningsaktiviteter.

Markedsrisiko: tap som skyldes endringer i markedspriser som renter, valutaer og verdipapirer.

Likviditetsrisiko: at banken ikke er i stand til å dekke alle finansielle forpliktelser etter hvert som de kommer til utbetaling uten større resultatmessige konsekvenser.

Operasjonell risiko: tap som følge av mangler eller feil ved interne prosesser, handlinger utført av ansatte og teknologi eller som følge av eksterne hendelser samt juridisk risiko.

Strategisk- og forretningsmessig risiko: manglende lønnsomhet eller resultatsvingninger som følge av manglende inntekter, manglende kostnadseffektivitet, igjen som en følge av markedsmessige eller regulatoriske forhold samt feil veivalg.

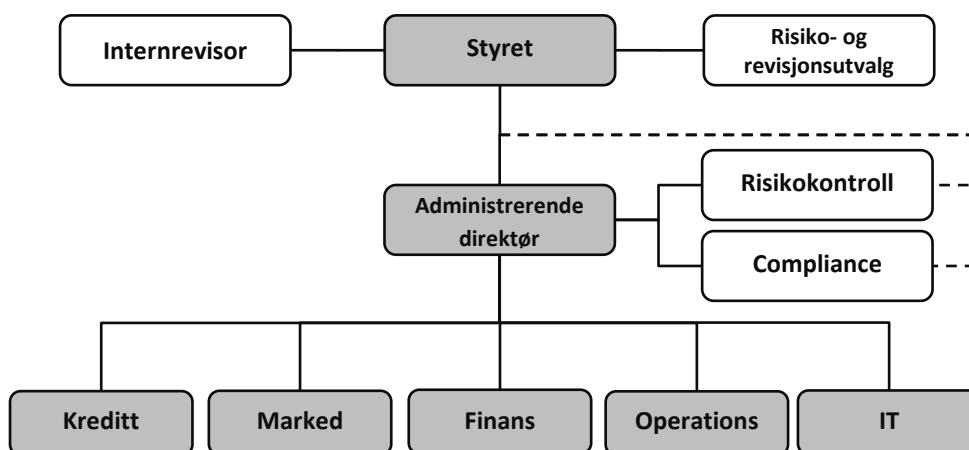
3.3 Elementer i bankens risikostyring.

For å sikre en forsvarlig styring og kontroll av risiko baserer banken seg på følgende elementer:

- Ansvarsforhold og organisering
- Retningslinjer og rutiner for styring og kontroll av risiko
- Strategisk planlegging og kapitalplanlegging
- Rapportering og oppfølging
- Beredskapsplaner

3.3.1 Ansvarsforhold og organisering

Illustrasjon av styrende organer i Norwegian Finans Holding konsernet

Styret fører tilsyn med banken og skal påse at banken har et forsvarlig opplegg for styring og kontroll av risiko. Styret skal påse at konsernet har en kapitaldekning som står i forhold til myndighetskrav og risikoeksponering. Styret fastsetter overordnede mål, retningslinjer og fullmaktsforhold for bankens styring og kontroll av risiko.

Administrerende direktør skal påse at styrets vedtatte mål, retningslinjer og fullmaktsforhold for bankens styring og kontroll av risiko blir ivare tatt og skal sørge for en effektiv styring og kontroll av risiko.

Risikokontrollfunksjonen skal sikre at alle vesentlige risikoer er identifisert, målt og rapportert av relevante enheter. Finansavdelingen ivaretar ansvaret for risikokontrollfunksjonen. Lederen av risikokontrollfunksjonen rapporterer til administrerende direktør. Finansavdelingen og kredittavdelingen har ansvaret for den operative styring og kontroll av at risiko til enhver tid er i henhold til vedtatte mål og retningslinjer og skal sørge for løpende rapportering og oppfølging.

Compliance avdelingen rapporterer til administrerende direktør og er ansvarlig for uavhengig kontroll, rapportering og oppfølging av at banken etterlever internpålagte og myndighetspålagte krav.

Avdelingsledere som rapporterer til administrerende direktør er ansvarlig for kontroll, rapportering og oppfølging av at banken etterlever internpålagte og myndighetspålagte krav.

Balansestyingskomiteen er et rådgivende organ for administrerende direktør og skal sikre ivaretagelse av administrerende direktørs ansvar for styring og kontroll av finansiell risiko. Balansestyingskomiteen skal føre tilsyn med aktivitetene innen innlånsvirksomheten, likviditetsforvaltningen samt styringen av balanseprodukter. Videre skal balansestyingskomiteen sikre uavhengig kontroll av rapportering.

Kredittkomiteen er et rådgivende organ for administrerende direktør for kredittbeslutninger, utforming av kredittpolitiske retningslinjer, samt for praktisering av bankens kredittpolitiske retningslinjer og rutiner.

3.3.2 Retningslinjer og rutiner for styring og kontroll av risiko

Styret har fastsatt retningslinjer for styring og kontroll av finansiell risiko, kredittrisiko og operasjonell risiko. Retningslinjene fastsetter målsetninger, opplegg for styring av risiko, risikotoleranse og risikogrenser, kontrollopplegg, rapportering og beredskapsplaner. I tillegg til nevnte retningslinjer foreligger det instruksjer, fullmakter og rutinebeskrivelser innenfor de respektive retningslinjene.

3.3.3 Strategisk planlegging og kapitalplanlegging

Styret vedtar strategiske planer som vil være gjenstand for løpende revisjon. Et sentralt element i det strategiske utviklingsløpet er bankens og konsernets kapitalplanlegging. Kapitalplanleggingen skal sikre en solid kapitalisering av banken utover myndighetenes minstekrav, og vise forventet kapitalbehov og plan for innhenting av kapital over en tre-årsperiode. Planen skal også vise behovet for fremmedkapitalfinansiering i perioden. Kapitalplanen fastsetter konsernets kapitaldekningsmål. Banken og konsernet har vedtatt kapitaldekningsmål på 12,5 % ren kjernekapitaldekning, 14,0 % kjernekapitaldekning og 16,0 % totalkapitaldekning. Fastsettelsen av kapitaldekningsmålene tar flere forhold i betraktning, som regulatoriske krav, bankens balansestyring, inntjening og tilbakeholdelse av kapital, kredittpraksis og kredittkvalitet, risikodiversifisering, eierskap og tilgang på kapital. Bankens prognosemodell fremskriver resultat og balanse på månedlig basis for en periode på opptil fem år. Modellen viser forventet utvikling i kapitaldekning og bufferkapital. Prognosemodellen oppdateres på månedlig basis og gir administrasjonen og styret et solid verktøy for styring og kontroll av risiko. Dersom scenarioene indikerer at risikoforhold går i mot vedtatte risikogrenser, kan administrasjonen iverksette beredskapstiltak for å sikre en betryggende soliditet og likviditet.

3.3.4 Rapportering og oppfølging

Rapportering og oppfølging er et sentralt element i konsernets styring og kontroll av risiko. Risikokontrollfunksjonen i varetas av finansavdelingen og kredittavdelingen og er ansvarlige for løpende og periodisk rapportering på utviklingen i bankens risikoforhold, og at alle risikoforhold er innenfor vedtatte risikogrenser. Risikoforholdene rapporteres på daglig, ukentlig og månedlig basis til administrerende direktør og på månedlig basis til styret.

3.3.5 Beredskapsplaner

Banken har etablert beredskapsplaner for å sikre en betryggende kapitaldekning og likviditetssituasjon, i tilfelle interne og/eller eksterne forhold påvirker soliditet eller likviditet i sterkt negativ retning.

4. BEREGNING AV KAPITALDEKNING

4.1 Ansvarlig kapital

I oppstillingen under fremgår opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital samt aktuelle tillegg, fradrag og begrensninger pr. 31.12.2014 for konsernet, holdingselskapet og banken.

4.1.1 Oppsummering av kapitalkrav

Lovkravet til kapitaldekning er at ren kjernekapital og kjernekapital skal minst utgjøre henholdsvis 4,5 % og 6 % og at den ansvarlige kapital skal utgjøre minst 8 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. Den ansvarlige kapital består av ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital.

4.2 Norwegian Finans Holding konsern

Tabellene under viser ansvarlig kapital, beregningsgrunnlag og kapitalkravet for konsernet.

4.2.1 Ansvarlig kapital

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Aksjekapital	173.000	172.594
+ Overkurs	145.123	139.945
+ Annen egenkapital	823.730	477.951
- Utsatt skattefordel og immaterielle eiendeler	35.199	31.912
Ren kjernekapital	1.106.654	758.578
+ Fondsobligasjoner	124.250	124.250
Kjernekapital	1.230.904	882.828
+ Tilleggs kapital	174.532	174.479
Netto ansvarlig kapital	1.405.436	1.057.307

4.2.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Fra eiendelene 10 %	17.016	-
+ Fra eiendelene 20 %	472.448	240.045
+ Fra eiendelene 75 %	6.903.704	4.653.300
+ Fra eiendelene 100 %	567.736	505.229
+ Fra eiendelene 150 %	-	-
+ Andre poster utenom balansen	3.423	3.515
- Tapsavsetning som ikke kan medregnes	182.226	121.020
+ Operasjonell risiko	960.303	640.956
Sum beregningsgrunnlag	8.742.403	5.922.025
Ren kjernekapital i %	12,66 %	12,81 %
Kjernekapital i %	14,08 %	14,91 %
Ansvarlig kapital i %	16,08 %	17,85 %

4.2.3 Kapital- og bufferkrav

Konsernet benytter standardmetoden for å beregne kredittrisiko, og basismetoden for å beregne operasjonell risiko.

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Institusjoner	37.796	19.204
Massemarkedet	552.296	372.264
Forfalte engasjementer	31.358	32.525
Obligasjoner med fortrinnsrett	1.361	-
Poster utenom balansen	274	281
Øvrige engasjementer	14.061	7.893
Operasjonell risiko	76.824	51.276
Fradrag i kapitalkrav	-14.578	-9.682
Kapitalkrav ved 8 %	699.392	473.762
Kapitalkrav ved 10 %	874.241	592.202
Minstekrav ved 4,5%	393.408	266.491
Bevaringsbuffer ved 2,5%	218.560	148.051
Systemrisikobuffer ved 3,0%	262.272	177.661
Motsyklisk kapitalbuffer ved 0%	-	-

4.3 Norwegian Finans Holding ASA

Tabellene under viser ansvarlig kapital, beregningsgrunnlag og kapitalkravet for Norwegian Finans Holding ASA.

4.3.1 Ansvarlig kapital

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Aksjekapital	173.000	172.594
+ Overkurs	145.123	139.945
+ Annen egenkapital	5.076	6.196
- Utsatt skattefordel og immaterielle eiendeler	1172	758
Ren kjernekapital	322.028	317.977
+ Fondsobligasjoner	-	-
Kjernekapital	322.028	317.977
+ Tilleggs kapital	-	-
Netto ansvarlig kapital	322.028	317.977

4.3.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
+ Fra eiendelene 20 %	2.668	9.306
+ Fra eiendelene 100 %	310.000	310.000
Sum beregningsgrunnlag	312.668	319.306
Ren kjernekapital i %	102,99 %	99,58 %
Kjernekapital i %	102,99 %	99,58 %
Ansvarlig kapital i %	102,99 %	99,58 %

4.3.3 Kapital- og bufferkrav

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Eksponeringskategori		
Institusjoner	213	149
Øvrige engasjementer	24.800	24.800
Kapitalkrav ved 8 %	25.013	24.949
Kapitalkrav ved 10 %	31.267	31.186
Minstekrav ved 4,5%	14.070	14.034
Bevaringsbuffer ved 2,5%	7.817	7.797
Systemrisikobuffer ved 3,0%	9.380	9.356
Motsyklisk kapitalbuffer ved 0%	-	-

4.4 Bank Norwegian AS

Tabellene under viser ansvarlig kapital, beregningsgrunnlag og kapitalkravet for Bank Norwegian AS.

4.4.1 Ansvarlig kapital

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Aksjekapital	170.000	170.000
+ Overkurs	139.978	139.978
+ Annen egenkapital	818.675	471.777
- Utsatt skattefordel og immaterielle eiendeler	34.027	31.154
Ren kjernekapital	1.094.627	750.601
+ Fondsobligasjoner	124.250	124.250
Kjernekapital	1.218.877	874.851
+ Tilleggs kapital	174.532	174.479
Netto ansvarlig kapital	1.393.409	1.049.330

4.4.2 Beregningsgrunnlag og kapitaldekning

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Fra eiendelene 10 %	17.016	-
+ Fra eiendelene 20 %	469.779	238.184
+ Fra eiendelene 75 %	6.903.704	4.653.300
+ Fra eiendelene 100 %	567.736	505.229
+ Fra eiendelene 150 %	-	-
+ Andre poster utenom balansen	3.423	3.515
- Tapsavsetning som ikke kan medregnes	182.226	121.020
+ Operasjonell risiko	960.729	641.826
Sum beregningsgrunnlag	8.740.161	5.921.034
Ren kjernekapital i %	12,52 %	12,68 %
Kjernekapital i %	13,95 %	14,78 %
Ansvarlig kapital i %	15,94 %	17,72 %

4.4.3 Kapital- og bufferkrav

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Institusjoner	37.582	19.055
Massemarked	552.296	372.264
Forfalte engasjementer	31.358	32.525
Poster utenom balansen	274	281
Øvrige engasjementer	14.061	7.893
Operasjonell risiko	76.858	51.346
Fradrag i kapitalkrav	-14.578	-9.682
Kapitalkrav ved 8 %	697.851	473.683
Kapitalkrav ved 10 %	872.314	592.103
Minstekrav ved 4,5%	392.541	266.447
Bevaringsbuffer ved 2,5%	218.079	148.026
Systemrisikobuffer ved 3,0%	261.694	177.631
Motsyklisk kapitalbuffer ved 0%	-	-

4.5 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken ikke får tilbakebetalt det den har krav på i form av renter og avdrag fordi låntaker ikke har vilje og/eller evne til å betale.

Bankens forretningsmessige formål er først og fremst å ta i mot innskudd og å låne ut penger til personmarkedet. Kredittrisiko er derfor en inntektskilde og en strategisk risiko for banken. Bank Norwegian tilbyr kun usikrede lån og kredittrisiko vil utgjøre hovedbestanden av bankens totale risiko.

Nedskrivning på grupper av utlån foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i grupper av lån med like risikokarakteristika. Ved vurdering av nedskrivning på grupper av utlån, inndeles utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Verdifall beregnes på grunnlag av låntakers inntjening, likviditet, soliditet og finansieringsstruktur, samt avgitte sikkerheter for engasjementene.

Nedskrivning for tap dekker tap i engasjementsmassen som er inntrådt. Vurderingene av hvilke engasjementer som anses for tapsutsatte tar utgangspunkt i forhold som foreligger på balansedagen. Det foretas månedlig oppfølging av låneporteføljen med tilhørende vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger. Det foretas en kritisk vurdering i tilknytning til bokføring av eventuelle verdifall i utlånsporteføljen. Til grunn for nedskrivning for verdifall skal det foreligge en risikoklassifisering i samsvar med etablerte retningslinjer i henhold til bankens kredittretningslinjer.

Nedskrivninger utgjør forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Ved beregning av nåverdier benyttes løpende effektiv rente. Sikkerheter vurderes til påregnelig salgpris redusert med salgskostnader.

4.5.1 Styring og kontroll

Styret i banken har utarbeidet en kredittpolicy som fungerer som bankens overordnede retningslinje for kredittgivning. Avsnittene nedenfor beskriver enkelte av elementene i bankens kredittpolicy nærmere:

Bankens kredittstrategi er definert i bankens kredittpolicy som fastsettes av styret og oppdateres minimum årlig. Konsernets kredittstrategiske rammer er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte måler og fanger opp endringer i den løpende risikoeksponeringen gjennom blant annet forventet tap og behovet for bufferkapital.

Bankens kredittfullmaktsreglement fastsettes av styret, og oppdateres minimum årlig. Styret delegerer innenfor visse rammer fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutningen i kredittsaker. Administrerende direktør kan innenfor sine fullmakter videredelegere fullmakter. Kredittfullmaktene er personlige, og differensieres blant annet ut fra et risikoperspektiv.

Bankens kredittretningslinjer baserer seg på et automatisert regelverk der søker får et automatisk avslag eller et betinget tilslag på søknadstidspunktet. Saksbehandlers rolle blir i etterkant å sjekke om forutsetningene for det betingede tilsagnet er tilstede.

4.5.2 Risikoinformasjon

Av de påfølgende tabeller fremgår oversikt over bankens engasjementer i relasjon til kredittrisiko og kapitalkrav.

Samlet engasjementsbeløp etter nedskrivning

<i>Beløp i tusen kroner</i>	31.12.2014	31.12.2013
Engasjementstype		
Massemarked	9.596.917	6.610.966
Brutto engasjement før individuelle nedskrivninger	9.596.917	6.610.966
Individuelle nedskrivninger	13.690	126.238
Brutto engasjement	9.583.227	6.484.728
Nedskrivninger på grupper av utlån	182.226	121.020
Netto engasjement	9.401.001	6.363.708

Engasjementsbeløp etter gjenstående løpetid

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Massemarkedet	8.117	3.099	91.009	953.561	5.815.259	2.529.956	9.401.001
Ubenyttet kreditt	-	-	-	-	-	12.506.072	12.506.072
Nedskrivninger på grupper av utlån	-	-	-	-	-	182.226	182.226
Sum	8.117	3.099	91.009	953.561	5.815.259	15.218.255	22.089.300

Engasjement fordelt på geografiske områder

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Brutto utlån	Ubenyttet kreditt
Akershus	1.063.288	1.230.446
Oslo	1.040.583	1.427.437
Hordaland	867.734	2.005.094
Rogaland	634.624	1.050.343
Østfold	498.009	364.417
Buskerud	451.518	407.452
Nordland	399.052	351.292
Sør-Trøndelag	403.924	817.876
Vestfold	383.579	310.965
Møre og Romsdal	328.575	258.677
Troms	293.875	311.661
Hedmark	264.598	200.622
Oppland	234.307	183.204
Telemark	229.739	148.265
Vest-Agder	183.253	158.489
Nord-Trøndelag	165.142	314.848
Finnmark	143.872	93.807
Aust-Agder	125.982	87.191
Sogn og Fjordane	109.083	143.290
Sverige	1.776.180	2.640.696
Sum	9.596.917	12.506.072

Fordelt på risikoklasser

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Brutto utlån	Individuelle nedskrivninger
A	1.412.567	
B	3.509.950	
C	1.135.789	
D	909.224	
E	638.781	
F	356.823	
G	379.658	
H	168.493	
I	296.939	
J	84.380	
S	163.290	
T	27.454	
U	42.699	
V	382.701	
W	14.999	13.690
Totalt klassifisert	9.523.747	13.690
Ikke klassifisert	73.170	-
Totalt	9.596.917	13.690

Risiko er klassifisert på følgende måte: A = laveste risiko, W = høyeste risiko

Periodens nedskrivninger på utlån

<i>Beløp i tusen kroner</i>	2014	2013
Periodens endring i gruppenedskrivninger	83.277	35.575
Konstaterte tap som det tidligere er avsatt for	59.294	54.975
Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt for	-	-
Inngått på tidligere konstaterte tap	-	-7.789
Periodens nedskrivninger på utlån	142.570	82.760

4.6 Markedsrisiko

Styret i Bank Norwegian har fastsatt retningslinjer for bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner samt håndtering av valutakursrisiko i forbindelse med bankens grenseoverskridende virksomhet. Retningslinjene behandles av styret minimum på årlig basis. Rammer for renterisiko i investeringsporteføljene fastsettes basert på stresstester for negative endringer i rentenivået. Retningslinjene fastsetter også rammer basert på kredittrisikovekter, maksimal eksponering pr. motpart i henhold til kredittrating samt løpetid. Det er også fastsatt retningslinjer for løpende oppfølging og rapportering. Bankens investeringsporteføljer i NOK og SEK forvaltes av Storebrand Kapitalforvaltning. Forvaltningen er regulert gjennom mandatavtaler.

Bankens markedsrisikoeksponering knytter seg til investeringsporteføljen og valutarisikoeksponering i forbindelse med grenseoverskridende virksomhet. Markedsrisikoen er regulert i bankens renterisikopolisy, valutapolisy, derivatpolisy og investeringspolisy, der blant annet en maksimal markedsrisiko er definert for å begrense risikoen for negativ innvirkning på egenkapitalen. Ved en to prosentpoengs skift i rentekurven vil markedsverdien på investeringsaktiva falle med 18 millioner kroner pr 31.12.14. Markedsrisikoen kvantifiseres ved hjelp av durasjonsberegninger. Benchmark durasjon på investeringsaktiva er satt til 0,25. Markedsrisikoen følges opp løpende av finansavdelingen og rapporteres månedlig til balansestyringskomiteen og til styret.

Banken er også eksponert for kredittrisiko i investeringsporteføljene. Kredittap kan oppstå ved mislighold eller nedgradering av en motpart. Motpartsrisikoen er regulert i investeringspolisy og motpartsrisikopolisy, som igjen er reflektert i mandatavtalene med Storebrand Kapitalforvaltning.

Investeringspolisy regulerer kreditteksponering i investeringsporteføljene med angivelse av rammer for BIS-vektning. Motpartsrisikopolisy fastsetter relative grenser for maksimal eksponering mot hver motpart i forhold til bankens ansvarlige kapital og i henhold til institusjonens rating. Videre reguleres maksimal eksponering pr. motpart i forhold til porteføljestørrelse basert på motpartens rating. Motpartsrisiko følges opp løpende av finansavdelingen og rapporteres månedlig til balansestyringskomiteen og til styret.

Eksponering i utenlandsk valuta valutasikres.

4.6.1 Styring og kontroll

Styret i banken har utarbeidet retningslinjer som skal sikre en betryggende forvaltning i overensstemmelse med bankens balansestyringsstrategi og relevante lovkrav. Banken skal begrense kredittrisiko og renterisiko forbundet med porteføljeforvaltningen og samtidig maksimere likviditet og inntekter. Porteføljene vil kunne variere i størrelse, kredittkvalitet og løpetid basert på bankens behov for inntekter og likviditet. Investeringsporteføljene skal både bidra til å tilfredsstille myndighetskrav, og gi en likviditetsberedskap for håndtering av uventede situasjoner.

4.6.2 Risikoinformasjon

Investeringsporteføljen i Norge kan være sammensatt av følgende typer rentebærende instrumenter:

- Norske og utenlandske statssertifikater og -obligasjoner
- Sertifikater og obligasjoner garantert av eller utstedt av stat, fylke og kommuner

- Obligasjoner med fortrinnsrett
- Sertifikater og obligasjoner utstedt av norske og utenlandske banker og finansinstitusjoner

Investeringsporteføljen i Sverige kan være sammensatt av følgende typer rentebærende instrumenter:

- Svensk statsrisk (stats obligasjoner og statsskuldväxlar)
- Säkerställda obligasjoner (covered bonds)
- Senior bankskuld (obligasjoner og sertifikat)
- Svensk kommunrisk (obligasjoner og sertifikat)

Minimum kreditt-rating er BBB- og det er satt minimumskrav for andel statspapirer i porteføljene samt maksimumsgrenser for durasjon og løpetid. Det er i tillegg begrensninger på eksponering pr. motpart og eksponering pr. ratingklasse. Det skal ikke investeres i aksjer.

4.7 Operasjonell risiko

Styret har gjennom policy for internkontroll fastslått at den operasjonelle risikoen i virksomheten skal være lav. Banken skal ha en hensiktsmessig, effektiv og rasjonell drift, med gjennomgående høy kvalitet. Banken skal overvåke og styre operasjonell risiko på en aktiv og forsvarlig måte.

Det er etablert beredskapsplaner og det er inngått forsikringsavtaler som sikrer banken mot store tapshendelser. Banken har et begrenset tilbud av standardprodukter til personmarkedet som er med på å begrense risikoen.

4.7.1 Styring og kontroll

Retningslinjer for styring og kontroll av operasjonell risiko fastsettes minimum årlig av styret. Retningslinjene setter rammer for forventet tap og økonomisk kapital. Konsernet skal ha en så effektiv risikostyring og overvåking at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Det foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak på årlig basis. Ledelsen foretar også en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreducerende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering om kvalitet i driften til styret. Inntrufne operasjonelle tapshendelser registreres i særskilte rapporteringsskjema og rapporteres løpende til ledelsen og periodevis til risiko- og revisjonsutvalget i banken.

Hver leder som rapporterer direkte til administrerende direktør skal påse at virksomheten følger selvpålagte og lovpålagte krav. Banken har etablert internrevisjonsfunksjon fra og med 2015. Internrevisjonstjenesten leveres av Ernst & Young.

4.7.2 Risikoinformasjon

Bankens driftskonsept er i stor grad basert på kjøp av tjenester fra eksterne leverandører, som for eksempel innenfor systemdrift, telekommunikasjon, distribusjon, investeringsforvaltning, betalingskortutstedelsestjenester og inkasso. Avtalene inneholder klausuler om kvalitetsstandarder og følges løpende opp fra banken i henhold til retningslinjer for utkontraktering.

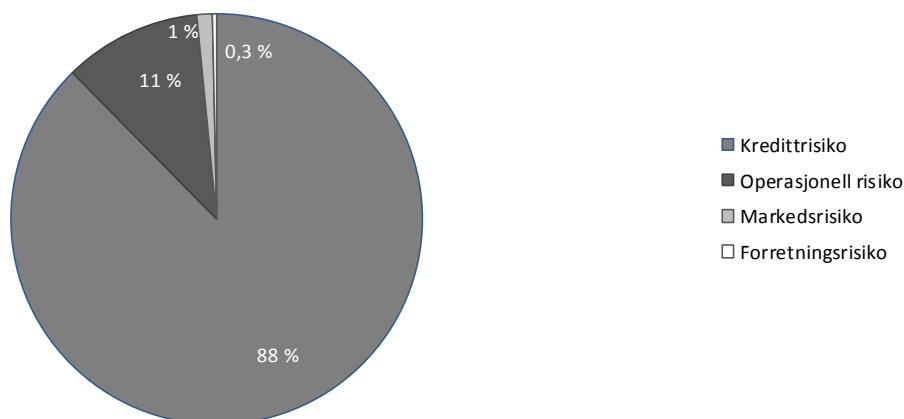
5. VURDERING AV KAPITALBEHOV – PILAR 2

5.1 Oppsummering

Økonomisk kapital beskriver konsernets behov for kapital for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har fastsatt policyer for finansiell risiko, kredittisiko og internkontroll. Slik det fremkommer av disse policyer, og i forretningsstrategien, skal banken i hovedsak sikre inntjeningen gjennom eksponering i usikrede

låneengasjementer i personkundesegmentet. Risikogrensene defineres både absolutt og relativt i forhold til bankens bufferkapital og risikobærende evne.

I diagrammet nedenfor vises fordelingen av økonomisk kapital på de ulike risikogrupperne med utgangspunkt i risikoeksponering pr 31.12.14. Ved årsskiftet er det beregnet økonomisk kapital for kreditt-, operasjonell-, markeds- og forretningsrisiko (inkludert strategisk risiko).

5.2 Kredittisiko

Styret i Bank Norwegian har vedtatt kredittpolitiske retningslinjer som skal sikre gode kredittvurderingsprosesser og bidra til å sikre den målsatte avkastning på egenkapitalen. Bankens retningslinjer behandles i styret minimum årlig.

Banken tilbyr kun kreditt i personkundemarkedet og alle kredittsaker besluttes ved hjelp av automatiserte beslutningsstøttesystemer. Kredittbevilgningene baseres på en kvalitativ og kvantitativ analyse med en positiv konklusjon om kundens fremtidige betalingsvilje og betalingsevne. Analysen av betalingsvilje identifiserer egenskaper ved en kunde som predikerer fremtidig betalingsatferd, mens analysen av betjeningsevne er en kvantitativ vurdering av kundens evne til å tilbakebetale sine forpliktelser gitt kundens nåværende og forventede fremtidige økonomiske situasjon.

Kundene risikoklassifiseres jevnlig basert på adferdsscore, dersom tilstrekkelig historikk foreligger. For nye kunder og kunder i nye(re) markeder, benyttes søknadsscore samt eventuelle klart negative observasjoner, som for eksempel vesentlig mislighold av avtale. Risikoklassifiseringen benyttes i bankens risikobaserte produktprising. Banken følger opp kredittkvaliteten bl.a. gjennom løpende rapportering og kredittkomitémøter. Styret har fastsatt rammer på maksimal eksponering pr kunde basert på type engasjement.

Gitt bankens kredittpraksis og produktspekter med mange små lån i massemarkedet med god geografisk spredning, vurderes bankens kredittisiko på et nivå som ikke medfører et behov for ytterligere kapitalavsetninger i henhold til Pilar 2.

5.3 Likviditetsrisiko

Styret i Bank Norwegian har vedtatt retningslinjer for styring av likviditetsposisjonen som skal sikre at banken opprettholder en solid likviditet. Retningslinjene behandles av styret minimum på årlig basis. Retningslinjene fastsetter risikorammer for likviditetsstyringen og et opplegg for rapportering. Banken styrer likviditetsposisjonen ved hjelp av oversikter som viser kontantstrømmer på kort sikt og ved hjelp av likviditetsforfallsoversikter.

Likviditetsrisikoen vurderes som lav på rapporteringstidspunktet. En stor andel av bankens aktiva består av omsettelige verdipapirer, herav en betydelig beholdning av sertifikater utstedt av den norske stat og en betydelig beholdning av innskudd i Norges Bank.

Passivasiden er finansiert med kjerneinnskudd fra personmarkedet, obligasjonslån og ansvarlig kapital. For å redusere likviditetsrisikoen, er det satt en øvre grense i innskudd pr kunde på to millioner kroner for å oppnå de beste innskuddsbetingelser.

Basert på dagens balansestruktur, produktportefølje og innretning til likviditetsstyring, vurderes det ikke å være behov for særskilt kapitalavsetning for Pilar 2.

5.4 Renterisiko

Styret i Bank Norwegian har fastsatt retningslinjer som setter rammer for maksimal renterisiko. Retningslinjene behandles av styret minimum på årlig basis. Bankens investeringsportefølje er plassert med kort rentebinding. Banken tilbyr utelukkende produkter med administrativt fastsatte rentebetingelser. Det tilbys ikke fastrentebetingelser. Rentebindingen i bankens finansielle instrumenter og produkter er dermed sammenfallende. Eventuell eksponering utover renterisikogrensene skal avdekkes med sikringsinstrumenter. Det er fastsatt opplegg for løpende oppfølging og rapportering av renterisiko til styret. Det er ikke avsatt særskilt kapital for renterisiko i bankporteføljen.

5.5 Markedsrisiko

Styret i Bank Norwegian har fastsatt retningslinjer for bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner samt håndtering av valutakursrisiko i forbindelse med bankens grenseoverskridende virksomhet. Retningslinjene behandles av styret minimum på årlig basis. Rammer for renterisiko i investeringsporteføljen fastsettes basert på stresstester for negative endringer i rentenivået. Retningslinjene fastsetter også rammer basert på kredittrisikovekter, maksimal eksponering pr motpart i henhold til kredittrating samt løpetid. Laveste akseptable kredittrating er BBB-. Det er også fastsatt retningslinjer for løpende oppfølging og rapportering.

Bankens investeringsportefølje forvaltes av Storebrand Kapitalforvaltning. Forvaltningen er regulert gjennom mandatavtaler. Eksponering i utenlandsk valuta valutasikres.

Det er avsatt kapital i henhold til pilar 2 basert på et beregningsgrunnlag etter standardmetoden for markedsrisiko. Det er beregnet en posisjonsrisiko tilsvarende 3,125 % på investeringsaktiva og det settes av 10 %. Det er ved denne tilnærmingen forutsatt at det er avsatt tilstrekkelig kapital for motpartsrisiko i pilar 1 beregningen.

5.6 Operasjonell risiko

Styret i Bank Norwegian har fastsatt retningslinjer for operasjonell risiko, som behandles i styret minimum på årlig basis. Banken tilbyr enkle og standardiserte produkter til personmarkedet som bidrar til å begrense den operasjonelle risikoen.

For å sikre rasjonell drift med høy kvalitet arbeides det løpende med automatisering av kritiske prosesser. I tillegg til årlig gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretas det en løpende vurdering av den operasjonelle risikosituasjonen og det iverksettes om nødvendig risikoreducerende tiltak.

Bankens driftskonsept er i stor grad basert på kjøp av tjenester fra eksterne leverandører, som for eksempel innenfor systemdrift, telekommunikasjon, distribusjon, investeringsforvaltning, betalingskortutstedelses-tjenester og inkasso. Avtalene inneholder klausuler om kvalitetsstandarder og følges løpende opp fra banken i henhold til retningslinjer for utkontraktering.

Det er etablert beredskapsplaner og det er inngått forsikringsavtaler som sikrer banken mot store tapshendelser.

5.7 Forretningsmessig og strategisk risiko

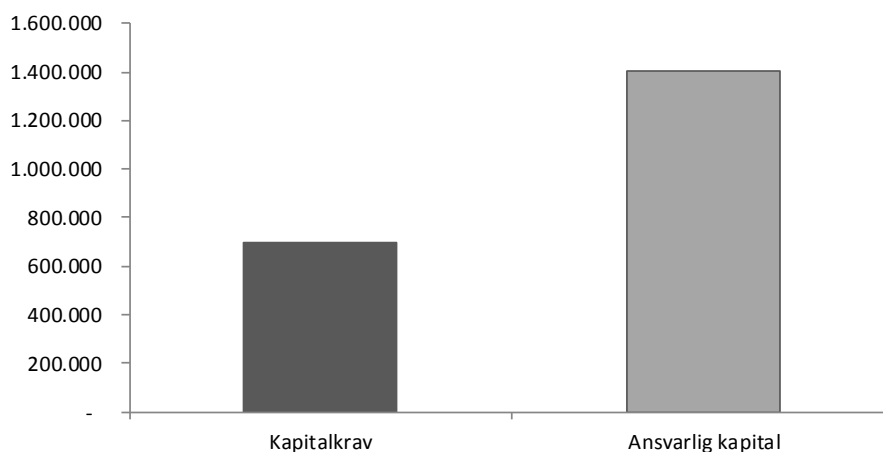
Forretningsmessig risiko utgjør en sentral risiko for Bank Norwegian. Banken baserer sin virksomhet i stor grad på samarbeidet med og merkevaren til flyselskapet Norwegian. Norwegians gode omdømme har bidratt til en sterk kundevekst, men banken kan på den annen side være sårbar for et fall i Norwegians omdømme.

Det vil være usikkerhetsforhold relatert til lavere kundetilgang og volumer, redusert rentemargin, manglende kostnadseffektivitet og uhensiktsmessig teknologivalg. En nedgang i økonomien kan resultere i svakere vekst, høyere tap og svakere resultater, samtidig som det kan vanskeliggjøre en kapitalinnhenting. Forretningsmessig risiko setter krav til at styret og ledelse har gode planleggingsprosesser og tilpasningsdyktighet for å redusere tap.

Beregningsgrunnlaget for forretningsmessig og strategisk risiko estimeres fra en årlig svingningsrisiko i resultat etter skatt basert på en forutsetning om 30 millioner kroner udekket kostnadsøkning ut fra forventet kostnadsforbruk.

6. SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV

Konsernet hadde ved utgangen av 2014 en kapitaldekning beregnet etter pilar 1 på 16,1 %. Kapitalkravet for Pilar 1 beregnes til 699 millioner kroner. Kapitaldekning etter Pilar 2 var 15,8 % ved utgangen av 2014. Netto ansvarlig kapital var på 1,405 millioner kroner.

Figuren over viser bankens ansvarlig kapital sammenlignet med bankens kapitalkrav.